

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

арм-к
1595

4032

1595

816
У-93

Հ Ա Շ Ի Ի

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОКОВЕДЕНИЯ
Академии Наук
СССР

Մ Տ Ի Ց Ե Ի Ծ Ա Խ Ո Ւ Ց

ՆՈՐԱՇԵՆՈՒ Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԵԼՈՑ ԵԿԵՂԵՅՈՒՑ

ԹԻՓԼԻՉՈՒ

ՎԱՍՆ 1881 և 1882 ԱՄՍՑ

281.6
У-93

Թ Ի Ց Լ Ի Ս

ՏՊԱՐԱՆ ՄՈՎԱՍՎԱԾՆԵՐԵՐ ԵՒ ԸՆԿ.

1883

ԱՏ

Համառօտ Հաշուէցուցակ քաղեալ ի ժապաւինեալ մատենէ մտից և ծախուց Նորաշենու Սուրբ Աստուածածնայ եկեղեցւոյ Հայոց Թիֆլիզոյ վասն 1881 ամի:

	Ռ. Կ.
1 Գումար գանձանկադրամոց յնթացս 12 ամսոց	81 43
2 Լուսագինք մկրտութեանց, պսակաց և քառասնից պատարագաց	22 95
3 Նուէրք հանելոյ զխաչն 'ի ջրոյն	9 —
4 Վարձ ջահից աշտանակաց և ստղի	40 50
5 Յընթացս տարւոյս վաճառեալ են մոմք	719 30
6 Կէս մասն նուիրադրամք իւղարերից կերոնաց	30 —
7 Վարձ միոյ տարւոյ կալուածոց մասամբ ընծայելոց յԵղմիրեանցէ	1100 24
8 Վարձ կրպակի աւագ պահարանի մոմափաճառութեան	60 —
9 Վարձ սենեկաց ներքնայարկի ուսումնարանի	91 60
10 Տոկոսիք ստացեալ 'ի Պրիկազէն	341 —
11 Յընթացս տարւոյս վաճառեցան կիսայրեալ մոմք	60 5
12 Մասն ինչ կտակեալ Հանգուցեալ 'ի Գրիգորէ Շերգիլեանց	19 32
13 Տոկոսիք հատուցեալ յերիցփոխանէ պարոն Ստեփաննոսի Ստեփաննանցէ վասն 6 ամսոց 642 և 93 1/2 կոպ առ 100 9%	29 —
Բոլոր գումարն է	
	2604 19

Ծ Ա Ն Օ Թ Ո Թ Ո Թ Ի Թ Ի Թ Ն Ք:

ա. Անցեալ ամաց մնացեալ անփաճառ կիսայրեաց մոմք, որք գտանէին 'ի խորանի եկեղեցւոյ, վաճառեցան 'ի վերայ աւագ պահարանի մոմափաճառութեան յիսուն ուրբեաց (50 Ռ.), որք մուծեալ են 'ի շարս մտից ընդ յօդ. 146:

բ. Երկուց բիլեթից պրիկազի եկեղեցական մայր գումարն ստացեալ եղև 'ի պետս վճարելոյ զպարտս պրիկազին վասն կալուածոց Եղմիրեանցի վեց հազար եօթ հարիւր յիսուն երկու ուրբի (6752 Ռ.) գումար: մտից, մայր գումարաց և գնոց կեսայր մամոց է ընդ ամենն (9:406 ռ. 19 կոպ) ինն հազար չորս հարիւր վեց ուրբի տասն և ինն կոպէկ: Երիսփոխան Ս. ԱՍԵՓԸՆԵԱՆ:

Համառօտ քաղուածք 'ի նոյն մատենէ վասն ծախուց կամ այլոց ելից նոյն եկեղեցւոյ, և նոյնպէս վճառումն պարտուց պրիկազի ապառկաց և բոլոր միանուագ պարտուց, վասն 1881, 1882, 1883 1884 և 1885 ամաց:

	Ռ. Կ.
1 Ածուխ և մանրամասն ծախք վասն զանազան հարկաւորութեանց եկեղեցւոյ	74 99
2 Հատուցաւ գործակալ Պարապետ քահանայի Տէր-Սարգսեանց վասն զանազան հարկաւորութեանց, պահանջելոց 'ի Վոնչիստօրէ	60 —
3 Գնեցան մոմք յԱւագ պահարանէ մոմափաճառութեան	288 —
4 Հատուցաւ տասնորդ ժամակոչին վասն նոյն վաճառեալ մամոց	46 —
5 Յատուցաւ ոռճիկ սոյն ժամակոչին տարեկան	60 —
6 Հատուցաւ ոռճիկ լուսարարի տարեկան	60 —
7 Հատուցաւ սուրբ Մարիամեան օրիորդական ուսումնարանին	840 —
8 Գնեցան իւղարերեց կերոնք և մոմք վասն Աւետարանի	19 65
9 Պատրաստեցան նոր փակեղք վասն զրանց եկեղեցւոյ	10 —
10 Գնեցան մի աստնի ժամագիրք և մի տաղարան	3 50
11 Վասն մարբելոյ հինգ ջահից և աշտանակաց	10 —
12 Հատուցաւ վասն թաղման օտարական քահանայի, օղնականի գործակալի Գէորգ քահանայ Աբուլեանցի	5 —
13 Հատուցաւ հարկ քաղաքական վասն կալուածոց մասամբ ընծայելոց յԵղմիրեանցէ	40 57
14 Հատուցան Ապահովադրամք (պրէմեայ) վասն սոյն կալուածոց	74 10
15 Վասն վերանորոգութեան և ներկելոյ ուսումնարանի եղին ծախք	158 45
16 Պատրաստեցան բաղանդ, փորուրար և այլն	11 90
17 Հատուցան ապահովադրամք (պրէմեա տան ուսումնարանին)	35 35
17 յօդուածոյ գումարն է	
	1797 51

Ծ Ա Ն Օ Թ Ո Թ Ո Թ Ի Թ Ի Թ Ն Ք:

ա. Հատուցան Պրիկազին ապառիկ մնացեալ պարտք վասն 1880 և 1881 ամաց ց20՝ Մայիսի 1881 ամի

2000

Մնացեալ չորից ամաց պարտք նոյն պրիկադրի, այն է վասն 1882, 1883, 1884 և 1885 միանուագ հատուցան ընդ ամենն .

4643
19 յօդուածի գումարն է 9491 81

Երեսփոխան Ս. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

Համառօտ հաշուէցուցակ քաղեալ 'ի ժապաւինեալ մատենէ մտից և ծախուց ՆՈՐԱՇԷՆՈՒ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԱՅ եկեղեցւոյ Հայոց Թիֆլիզոյ վասն 1882 ամի:

	Ռ. Կ.
1 Գումար գանձանկադրամոց յընթացս 12 ամսոց	71 91
2 Լուսագինք միրտութեանց, պսակաց և քառասնից պատարագաց	17 —
3 Նուէրք հանելոյ զխաչն 'ի չրոյն	6 —
4 Վարձ ջահից, աշտանակաց և ստողի	21 —
5 Յընթացս տարոյս վաճառեալ են մոմք	712 63
6 Նոյնպէս վաճառեալ են կիսայրեաց մոմք	40 55
7 Կէս մասն նուէրադրամոց իւղաբերից կերոնաց	17 50
8 Միամեայ վարձ կալուածոց մասամբ յընծայելոյ յԻՂ-միրեանցէ	1200 —
9 Վարձ կրպակի աւագ պահարանի մոմավաճառութեան	60 —
10 Վարձ սենեկաց ներքնայարկի ուսումնարանի	51 80
11 Նուէրք 'ի բացմանէ վարագուրի	5 —
12 Մասն ինչ կտակեալ 'ի հանգուցեալ Գրիգորէ Շեր-գիլեանց	19 31
13 Տոկոսիք հատուցեալք յերիցփոխան պարոն Ստեփան-նոսի Ստեփանեանցէ գտանեցեալ առ նմա առձեռն-նպատրաստի գրամոց 152 ո. և 18 կոպ. մի ամեայ առ 100 9%	13 70
Իոյր գումարն է	2236 40

Ծ Ա Ն Օ Թ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Գ. 50406-ահ

'Ի բաց հանեալ յ712 ո. 63 կոպէկաց, որք են վաճառք յընթացս տարոյս, մոմոց, զ281 ո. 95 կոպ. որքեն գինք՝ գնեալ յաւագ պահարանէն, մոմոց մնայ զուտ վաստակն 430 ո. 68 կոպ. Ուրեմն վաստակն կրկնազատիկ է. այն է՝ մի ուսուցումն՝ մի ուսուցի ևս 50% աւելորդ՝ 148 ո. 95 կոպ.

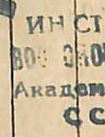
36157-66

Համառօտ քաղուածք 'ի նոյն ժապաւինեալ մատենէ վասն ծախուց 1882 ամի:

1 Ածուխ և մանրամասն ծախք զանազան հարկաւորութեանց եկեղեցւոյ	54 55
2 Հատուցաւ գործակալ Կարապետ քահանայի Տէր-Սարգսեանց վասն զանազան հարկաւորութեանց, պահանջելոց 'ի Կոնսիստորեայէ	60 —
3 Գնեցան յԱւագ պահարանէ մոմավաճառութեան մոմք	376 40
4 Գնեցան իւղաբերից կերոնք և մոմք վասն Աւետարանի	15 50
5 Հատուցաւ տասնորդ ժամակոչի վասն նովաւ վաճառեալ մոմոց	45 5
6 Հատուցաւ ոռճիկ սոյն ժամակոչի տարեկան	60 —
7 Հատուցաւ ոռճիկ լուսարարի տարեկան	60 —
8 Եղեն ծախք 'ի վերայ սալայատակի և զանգակատան առաստաղի եկեղեցւոյ	27 15
9 Եղեն ծախք 'ի վերայ միոյ սենեակին վասն բնակութեան ժամակոչի	48 55
10 Հատուցան ապահովադրամք (պրէմիա) տան ուսումնարանին	45 10
11 Հատուցան ապահովադրամք կալուածոց մասամբ ընծայեալ Իլմիրեանցի	69 10
12 Հատուցան հարկ քաղաքական վասն նոյն կալուածոյ	39 99
13 Գնեցան 5 1/2 արշն զառ փարչայ վասն դիաղարդի և այլ զանազան իրեղենք 'ի պետս եկեղեցւոյ	29 40
14 Հատուցաւ տարեկան վճար Սուրբ Մարիամեան օրիորդական ուսումնարանին	1440 —
14 յօդուածոց գումարն է	2236 40

Ծ Ա Ն Օ Թ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Գ.

'ի վերջիչեալ ընդ 3-որդ յօդ. նշանակեալ 376 ուսուցից 40 կոպէկաց՝ գնոց գնեալ յԱւագ պահարանէ, մոմոց գոն այժմ անվաճառ մնացեալ առ 1-ն յունվարի 1883 ամի, 94 ուսուցիչ 45 կոպէկի արժողութեամբ մոմք, որք մուծեալ են 'ի շարս մտից ընդ 148 յօդ. ըստ որում վաճառեալ մոմոց գինքն են 287 ո. 95 կոպ. Գն ևս անվաճառ կիսայրեաց մոմքն 35 ֆունտ սպիտակ և 7 ֆունտ դեղին, որք մուծեալ են 'ի շարս

մտից ժապարհնեալ մատենի ընդ յօդ. 149 որոց
զինքն են 9 ո. 80 հոպ. :

Յընթացս տարւոյս մուտք եղեալ են 2236 ո. 40 հ.
ծախքն է 2370 ո. 79 հ. : Զմուտս հանելով 'ի ծա-
խուց գումարէն՝ մնայ 134 ո. 39 հոպ. պարտք,
'ի հաշիւ որոց գոն անվաճառ մոմք ամբողջ և կիսայ-
րեաց ընդամենն 104 ո. 25 հոպ. 'ի վերոյ գրեալ
134 ո. 39 հ. պարտուց հանելով զ104 ո. 25 հոպ.
մնմազինս, մնայ պակասորդ (դեէֆիցիտ.) 30 ո.
14 հոպէկ :

Երեսփոխան Ս. ՍՏԵՓՈՒՆԵԱՆՅ

Հ Ա Շ Ի Է

Եկամտից 'ի Կալուածոց մասամբ իւրիք նուիրելոց 'ի պ.
Գրեգորէ Իգմիրեանց, յօգուտ Սուրբ Մարիամեան օրիորդա-
կան ուսումնարանի Նորաշէնու եկեղեցւոյ Տփխիտայ, սկսեալ
'ի 1877 ամէ

Ռուբ. Կոպ.

1	1877	1	էն Յուլիսի մինչև 1878 ց1-ն Յուլիսի.	Գրամագլուխ	196	83
				6% տոկոս գրամագլուխ	11	81
					328	5
2	1878	—	— 1879 —	% գրամագլուխ	536	69
					32	20
					924	21
3	1879	—	— 1880 —	% գրամագլուխ	1493	10
					89	59
					1100	4
4	1880	—	— 1881 —	% գրամագլուխ	2682	73
					160	96
					1100	4
5	1881	—	— 1882 —	% գրամագլուխ	3943	73
					236	62
					1200	—
			Առ 1 ն Յունվարի 1883 ամի գրամագլխի և տո- կոսեաց տոկոսեօք եղև ընդամենի գումարն այս- քան :	%	5380	35
			Երեսփոխան Ս. ՍՏԵՓՈՒՆԵԱՆՅ		322	82
					5703 ո.	17 հ.

անկոսիքից եռապատիկ աւելի է եւ ժամանակով այս շինութիւնը ձրի կմնայ յօգուտ ուսումնարանի եւ եկեղեցուն:

4) Այս կալուածքը ձեռք բերելու համար իր ժամանակին երկար խորհրդակցուած է ժողովրդեան, հոգաբարձուաց եւ հաշուատեսաց հետ, եւ նոցա հաւանութեամբ միջնորդել ենք վիճակային կոնսիստօրիային եւ Սենդիին սրբոյ էջմիածնի՝ որոց հրամանաւ եւ բարձրագոյն Կառավարութեան թոյլտուութեամբ ստացուած է իւր ժամանակին լուծումը. իսկ այժմ չգիտեմ թէ՛ ի՞նչ պատճառաւ եւ որպիսի հիման վերայ յանձնաժողովի հաշուատես անդամը այս կալուածքը եկեղեցւոյ տիրապետութեան ներքոյ ընդունելը սխալմունք համարեց եւ իւր ընկեր հաշուատեսների առաջ պարզապէս յայտնեց թէ՛ «խարուած ենք», որպէս թէ հոգաբարձուները՝ հաշուատեսները եւ ժողովրդականները անհասկացող անձինք են եղած եւ ինքը միայն լաւ բանիմաց հաշուատես, թէ եւ ո՛չ հաշուագէտ: Այս մասին մենք երկար խօսելու հարկաւորութիւն չունենք գիտենք միայն՝ որ ատելութեան կիրքը եւ չար նախանձը դեռ շատ բաներ կարող են թելադրել չարաչար զրպարտելու անմեղ մարդկանց. անկեղծօրէն խորհուրդ կտանք, որ յիշեալ հաշուատեսը չափաւորէ իւր սրտի գրգռուած կիրքը եւ ապա խոհեմութեամբ ցոյց տայ գործի էական սխալմունքը: Մենք բարձրապատիւ հաշուատեսի այս գործում այսպէս վարվին պարտք համարեցինք ներկայացնել բարեմիտ ընթերցողների աջալուրջ նկատողութեանը: Թէպէտ հաշուատեսութեան ժամանակ կային նա եւ ուրիշ անտեղի սլահանջներ որն որ այն մասին չենք կամենում ընթերցողների լսելիքը ձանձրացնել:

5) Վերոյգրեալ կալուածոց վերանորոգութեան համար ծախք եղել 200 ռ. որպիսին այլ եւս կարող է կարելորութիւն չունենալ վերանորոգելու տասն տարուայ աւելի ընթացքում, մինչդեռ լսվում էր զանազան անձինքներից՝ իբր թէ բարձրապատիւ հաշուատես հայրը հաւատացրել է շատ միամիտներին որ պ. Իզմիրեանի կալուածքի վերանորոգութեան համար ծախք հարկաւոր է երկու հազար ռուբլի: Բայց մենք կասենք որ՝ արդարեւ, երկու հազար ռուբլին դեռ սակաւ պէտք է համարել, երբ այն կալուածոց վերանորոգութեան ծախքը տնտեսուի որ եւ իցէ անհարազատ եկեղեցական ծառայողի ձեռքով, ինչպէս որ օրինակներ շատ կան:

6) Արժանայիշատակ հանգուցեալ Սողոմոն Զուզանեանցի նուիրած իւր սեպհական կալուածոց քարվանսարայի, ջրաղացի եւ կրպակների քառորդ մասը, որ դտնվում է Գանձակում, եւ որի տարեկան արդիւնքը մինչեւ անցեալ մարտ ամսոյ 1-ն ստանում էր եկեղեցին 720 ռ. եւ ապա այս կալուածոց գետնից կտրուեցաւ երկու հարիւր քառակուսի սաժէն Բագու-Թիֆլիսեան երկաթողու խճուղիաքարչ գիծը անցկացնելու համար, եւ այդ պատճառաւ առ այժմ արդիւնքը նուազեց եւ հասաւ 300 ռ. միեւնոյն ժամանակ այն օտարացած գետնից մեր եկեղեցւոյ բաժինը գնահատած է 750 ռ. որ պէտք է ստացուի միանուագ Յարութիւն Իւզբաշեանցից եւ Գանձակու եղկսեռ դպրոցների հոգաբարձութենից: Այնուամենայնիւ չնայելով այժմեան սակաւաքանակ արդեանց, յուսալի է, որ ապագայում դարձեալ աճի նորա արդիւնքը:

7) Նորաչէն եկեղեցին վճարում է եկեղեցական Սուբբ Մարիամեան օրիորդաց դպրոցին վերոյիշեալ կալուածնե-

С 9 PM - K
1595

եւ եկեղեցական արդիւնքներից տարեկան ընդ ամէնն
1440 ռուբլի գումար:

8) Ներկայումս Նորաշէնու սուրբ Աստուածածնայ
եկեղեցին ունի անշարժ կալուածք ա) մի հոյակապ նորա-
կառոյց շինութիւն, որ գտանվում է եկեղեցւոյ արեւ-
մտեան կողմն, որոյ մէջ զետեղուած է Ս. Մարիամեան
օրիորդաց ուսումնարանը, ուր ուսանում են ձրի մինչեւ
150 չքաւորաց օրիորդներ: Բ) Հանգուցեալ Սողոմոն Դու-
զանեանցից կտակով ընծայած կալուածոց քառորդ մասը,
որ գտանվում է Քանձակ քաղաքում եւ Գ) մեծապատիւ
Իզմիրեանցից ընդունած կալուածքը, որ գտանվում է
Տփլիսու 5-րդ քաղաքամասի Երաջխանայ կոչուած փո-
ղոցում:

Այս երեց կալուածոց արժողութիւնը այժմ հասնում է
940,000 ռուբլի, որոնք ձեռք են բերուածիմ տաս տարուայ
պաշտօնավարութեան ժամանակամիջոցում:

Տփլիսու բ. կարգի վաճառական՝

Երեսփոխան Ս. Սարգսեան.

4032

Դ 4-ն յուլիսի 1883 ամի:

ՀԱՅԿԱՆ ԳՐԱԳՐԱՐԱՆ

Дозвол. № 18 июля 1883 г. Тифлис